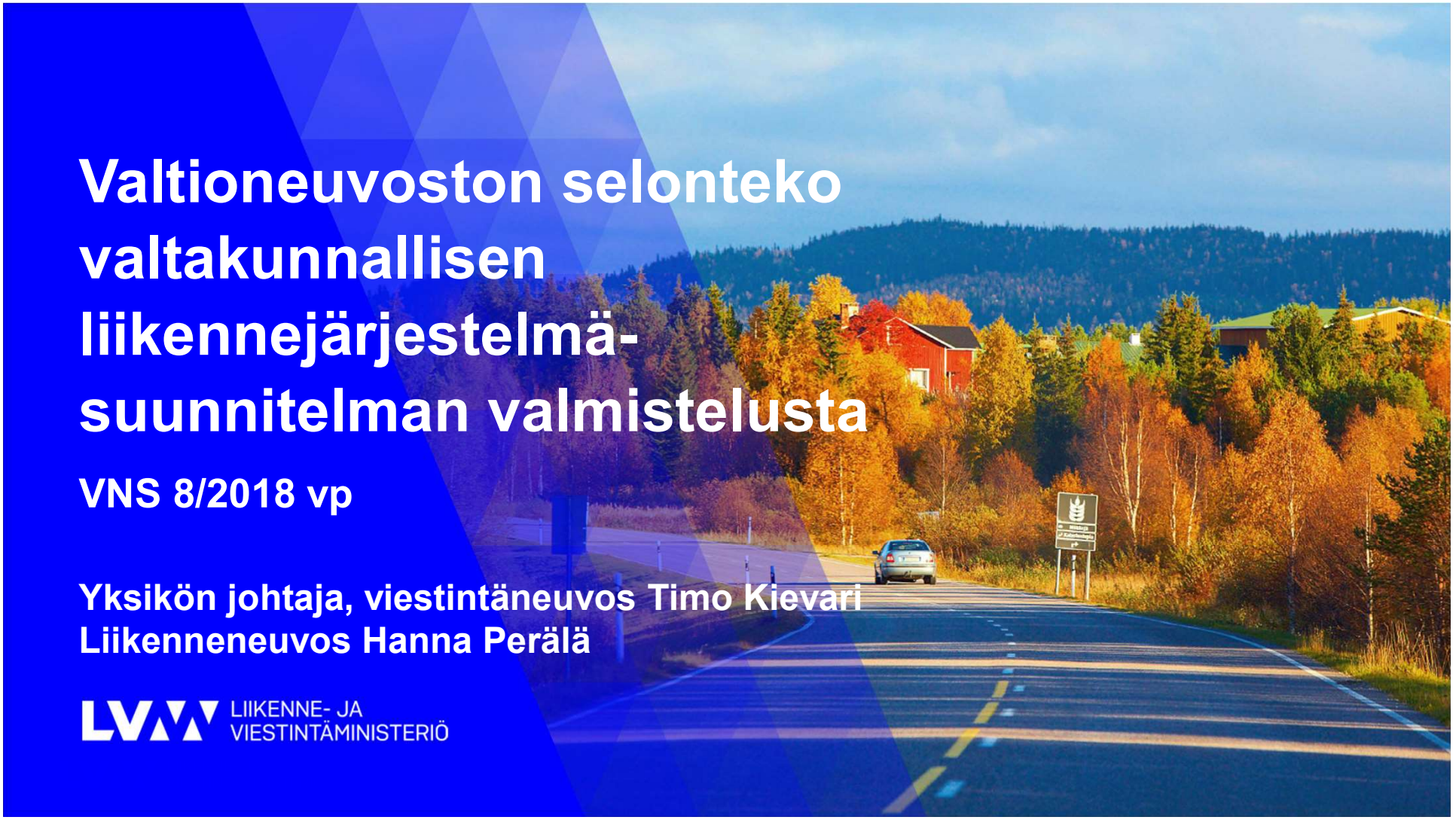
Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisen liikennejärjestelmä-suunnitelman valmistelusta

VNS 8/2018 vp

Yksikön johtaja, viestintäneuvos Timo Kievari
Liikenneneuvos Hanna Perälä

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

VNS 8/2018 vp, tausta

- Tarve nykyistä pitkäjänteisemmälle liikennejärjestelmän kehittämiselle (mm. parlamentaarinen liikenneverkon rahoitusta arvioiva työryhmä 28.2.2018)
- Parlamentaarinen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelua ohjaava työryhmä
  - Loppuraportti 13.12.2018
  - Asettamispäätöksen mukaisesti työryhmän työn tulokset selontekona eduskunnalle
- Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä voimaan elokuussa 2018
- Selonteossa tarkennettu lakiin kirjattua valtakunnallisen liikennejärjestelmän laatimisprosessia. Lisäksi otettu kantaa suunnitelman yhteiskunnallisiin päämääriin ja liikennejärjestelmää koskeviin tavoitteisiin.

”Liikennejärjestelmällä tarkoitetaan kaikki liikennemuodot kattavasta henkilö- ja tavaraliikenteestä, niitä palvelevista liikenneverkoista, viestintäyhteyksistä ja tiedosta sekä liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitetuista palveluista, liikennevälineistä ja liikennettä ohjaavista järjestelmistä muodostuvaa kokonaisuutta.”

”Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuvaa ja vuorovaikutteista vaikutusten arviointiin sekä viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua. Liikennejärjestelmäsuunnittelun tavoitteena on edistää toimivaa, turvallista ja kestävää liikennejärjestelmää..”

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005)

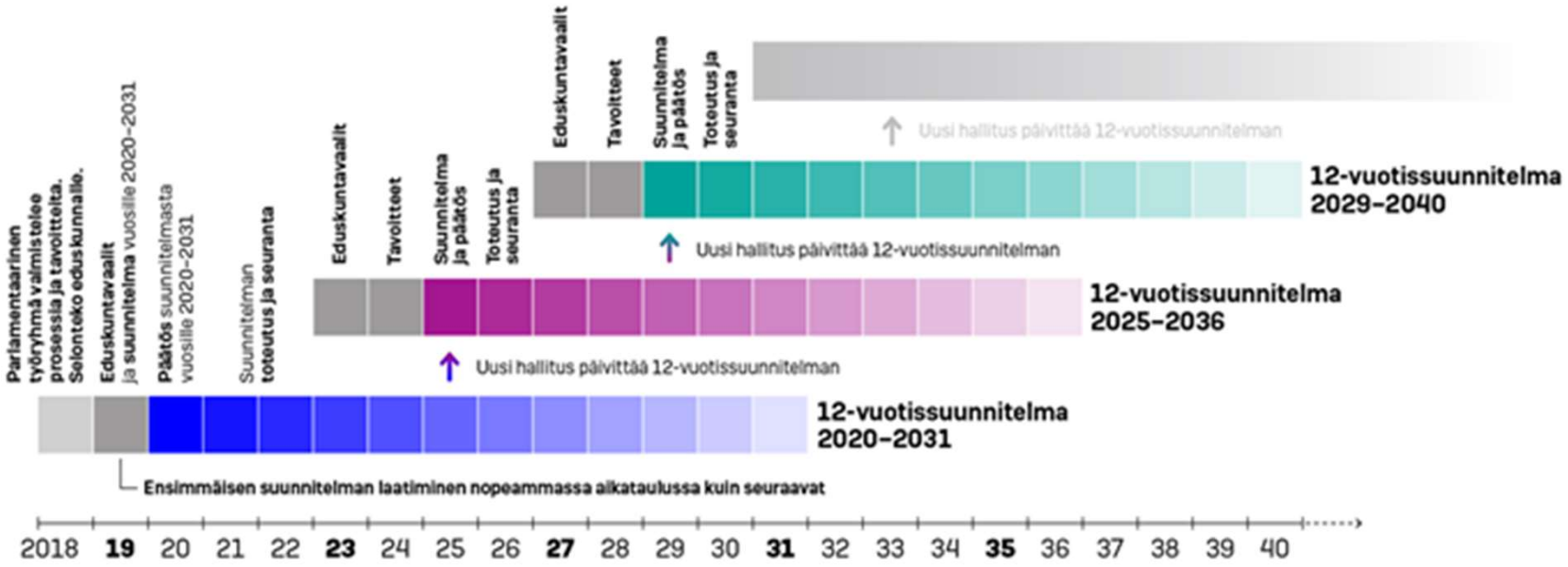
Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sisältö

- Liikennejärjestelmän nykytilaa ja tulevaa toimintaympäristöä koskeva arvio, liikennejärjestelmää koskevat tavoitteet sekä toimenpide-ehdotukset tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 12 vuodeksi laadittava ohjelma, joka sisältää valtion ja kuntien toimenpiteitä. Ohjelman tulee lisäksi sisältää liikennejärjestelmää koskeva valtion rahoitusohjelma.
- Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristövaikutusten arviointi.

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005)

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadinta on rullaava ja jatkuva prosessi

Laatimisprosessista ja suunnitelman sisällöstä

- Parlamentaarinen ohjaus
- Suunnitelmaluonnos selontekona eduskunnalle ennen valtioneuvoston päätöstä
- Laatimisprosessin kesto n. 2 vuotta, eduskuntakauden kaksi keskimmäistä vuotta (pl. ensimmäinen suunnitelma)
- 4 vuoden välein päivitys ja suunnitelman tarkentaminen, suunnittelu 4 vuotta eteenpäin
- Valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan on kyettävä tekemään muutoksia, mikäli muuttuvat olosuhteet näin välttämättä vaativat
- Prosessia voidaan muokata tulevina vuosina saatujen kokemusten perusteella

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päävalmisteluvaiheet

Vaikutusten arviointi ja vuorovaikutus sidosryhmien kanssa

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman rahoitus

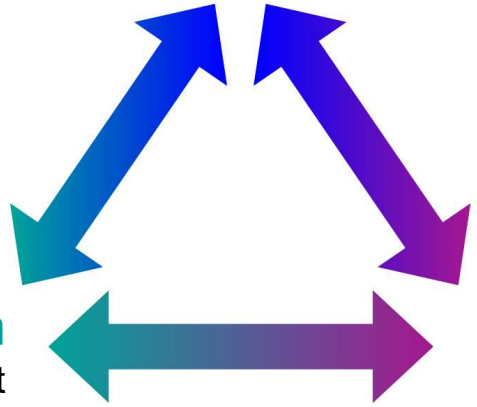
- Suunnitelma sisältää valtion rahoitusohjelman
- Eduskunta päättää rahoituksesta osana talousarviota. Kunkin hallituskauden alussa yhteensovitus julkisen talouden suunnitelman kanssa.
- Pitkäjänteisyyden saavuttaminen edellyttää, että rahoitus otettu huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa.
  - Valmistelun lähtökohtana perusväylänpidon rahoitustaso 1,3 mrd. € vuodessa
  - Kehittämishankkeiden määrärahataso 1 mrd. € ottaen huomioiden valtion ja julkisen talouden tila.
  - Parlamentaarinen työryhmä linjannut kolme liikenneverkon rahoituksen skenaariota valmistelun pohjaksi. Kehittämisen osalta huomioitu myös hankeyhtiömallin hyödyntäminen.

Valmistelun organisointi

LVM	Yhteistyöryhmä	Parlamentaarinen ohjausryhmä
• Vastaa suunnitelman valmistelusta • Tiivis yhteistyö hallinnonalan virastojen kanssa • Yhteensovittaminen muiden valtakunnallisten suunnitelmien kanssa	• Vastaa vuorovaikutuksen koordinoinnista • Tukee ja ohjaa sisältövalmistelua • Ministeriöt, keskeiset virastot, maakuntien edustus, suurimmat kaupunkiseudut, kunnat	• Ohjaa sisältövalmistelua • Rooli keskeinen erityisesti päämäärien ja tavoitteiden asettamisessa ja suunnitelman hyväksymisessä

Liikennejärjestelmäsuunnittelu on jatkuvaa ja vuorovaikutteista yhteistyöhön perustuvaa suunnittelua

Valtakunnallinen
liikennejärjestelmäsuunnitelma

Kuntien ja kaupunkiseutujen
liikennejärjestelmäsuunnitelmat

Maakunnallinen
liikennejärjestelmäsuunnitelma

Yhteiskunnalliset päämäärät ja liikennejärjestelmää koskevat tavoitteet

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Yhteiskunnallisia päämääriä

- Liikennejärjestelmän kehittämisen yleisiä yhteiskunnallisia päämääriä **ovat Suomen kilpailukyvyn edistäminen, ilmastonmuutoksen torjunta** sekä **alueiden elinvoima ja saavutettavuus.**
  - Suomi harvaanasuttu ja pinta-alaltaan suuri maa. Silti kilpailukyvyn kannalta kriittistä teollisuutta ympäri maata, mikä edellyttää kattavaa ja toimivaa liikennejärjestelmää.
  - Ensimmäisen 12-vuotisen suunnitelman lähtökohta keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteen mukaisesti vähentää päästöt puoleen vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 2005, mikä on askel kohti päästötöntä liikennettä vuonna 2045.
  - Alueiden erityispiirteet tulee huomioida, ja liikennejärjestelmäsuunnittelu tulee tehdä kunkin alueen vahvuuksia edistäen. Alueellisten erityispiirteiden lisäksi on tarpeen arvioida erikseen esimerkiksi kaupunkiseutujen, työssäkäyntialueiden, pitkämatkaisen liikenteen ja haja-asutusalueiden tarpeita koko valtakunnan kokonaisuudessa.
  - Tasapuolisesti yhdenmukainen palvelutaso koko maassa ei ole mahdollista, mutta eri alueiden tulee olla saavutettavissa kohtuullisessa ajassa jollain kulkuneuvolla.

Tavoitteita

- Toimiva liikennejärjestelmä on turvallinen ja edistää kansalaisten hyvinvointia.
- Liikennejärjestelmäinvestoinnit ovat investointeja tulevaisuuden hyvinvointiin.
- Raideliikenne
- Kaupungeissa kestävät liikennemuodot
- Haja-asutusalueilla ja maaseudulla liikkumisen turvaaminen
- Tavaraliikenteen kuljetusten tehokkuus ja päästöjen vähentäminen
- Kansainväliset yhteydet

Liikennejärjestelmätyön on oltava joustava prosessi, jossa huomioitava muuttuvan toimintaympäristön tarpeet.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ensimmäisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatiminen

- Ensimmäinen suunnitelma laaditaan vuosille 2020-2031 tulevalla hallituskaudella
- Suunnitelmaluonnos selontekona eduskunnalle ja valtioneuvoston päätös keväällä 2020
- Taustavalmistelu meneillään, mm. nykytilan arviointi ja toimintaympäristön muutosten kuvaus

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ